

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. D. Thomæ Delbene Marvbiensis, Clerici Regvlaris,
Sacrae Theologiae Professoris ... De Immvnitae, Et
Ivrisdictione Ecclesiastica**

Bene, Thomas del

Lugduni, 1674

Sectio j. Dubitationis Resolutio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98676](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98676)

non permittitur in casibus exceptis reum Curie seculari tradi, nisi recepto prius iuramento de eius impunitate corporali (qua de re vide etiam Doctores, quos refert, & sequitur Decian. lib. 6. cap. 29. num. 6.) Ergo, si Curia secularis tenetur hoc iuramentum præstare, priusquam reus sibi tradatur, signum est, quod non possit inconsulto Episcopo (in cuius manibus iuramentum præstare tenetur) reum ab Ecclesia extrahere: & in cap. definitur 17. quasi. 4. datur facultas iudici seculari reddendi Ecclesie reum extractum sine consensu sacerdotis: ergo è contrario signum est, quod denegetur facultas extrahendi eum sine consensu illius; ubi Archidiaconus, & alij notant, hoc procedere etiam quoad publicum latronem, & sic quoad casus exceptos; & in Authent. si quis, Cod. ad leg. Jul. de adulter. in §. fin. statuitur, quod si maritus inuenerit in Ecclesia hominem sibi de adulterio suspectum cum uxore sua loquentem, debeat ambos defensori Ecclesie, vel aliis clericis (ut feruntur) tradere, donec secularis iudex, qui de hoc cognoscere debet, requirat Episcopum, ut illos ipsi tradat. Quod etiam probatur ex Auth. ut liceat matri, & ana. coll. 8. tit. 18. num. 117. cap. 15. ibi: Donec iudex hoc cognoscens mittat ad Episcopum Civitatis, quatenus ei isti tradantur, ut debeant sustinere tormentum secundum leges, qua interdum adulteros à sanctissimis Ecclesiis vindicari: & ex Authent. de mandat. Princip. §. sed neque, ibi: Auxiliabuntur autem tibi ad hoc etiam Deo amabiles Ecclesiarum defensores, & aconomi. Et ex l. pateant, in fin. Cod. de his, qui ad Eccles. confug. ubi Imperator, licet statuerit, confugientem ad Ecclesiam cum armis, si monitus arma non deposuerit, inde extrahi posse; voluit tamen, id inconsulto Episcopo fieri non licere, & reddit rationem, ne scilicet si multis passim id liceat, confusio generetur. Et licet ibidem Imperator requirat simul cum consensu Episcopi consensum iudicum suorum, id tamen nihil obstat; quia in materia immunitatis, præsertim contra sacros Canones, statuere nihil potest. Sufficit tamen nobis per dictum textum demonstrare, quod etiam de iure Civili Imperatores voluerint, confugientem ad Ecclesiam, inconsulto Episcopo inde extrahi non posse. Et ratio est, quod captura reorum est actus iurisdictionis, qui in Ecclesia, utpote de alieno territorio, à iudice laico exerceri non potest, ex l. extra territorium, ff. de iurisdic. & ex cap. 2. de Constitut. in 6. Ecclesia enim (ut late probant Tuschus loco supra cit. Carolus de Grassis effect. 1. num. 617. Farinacius consil. 214. num. 3. lib. 3. & Ciarlinius controvers. forens. cap. 10. num. 5.) licet sit in territorio Principis secularis, non tamen est de territorio, seu districtu illius, sed de territorio iudicis Ecclesiastici.

Atque ita, quod scilicet iudex secularis in casibus clare exceptis, non possit etiam præcisa Constitutione Gregorij XIV. de iure communi reum sine expressa licentia Episcopi, seu inconsulto Episcopo, ab Ecclesia extrahere, docent præter Salicetum supra citatum Anton. Gomez var. resol. lib. 3. cap. 10. Rubr. quando reus gaudet immunitate Ecclesie, num. 2. ad fin. Anast. Germon. de sacrorum immunit. lib. 1. cap. 16. n. 1. Bossius de captivitate, n. 24. Tusch. verb. Ecclesia, concl. 11. num. 47. & seqq. Farinacius in append. de immunit. cap. ult. num. 370. Caballus in 99. crimin. cap. 194. num. 12. Guazinus rom. 1. defens. 1. cap. 31. num. 3. Rolandus à Valle lib. 1. consil. 24. num. 15. Ioan. VVigers de iust. & iur. tract. 8. cap. 6. dub. 26. num. 172. Diana pari. 6. tract. 1. resol. 28. & alij supra.

Ad oppositum respondetur, quod licet crimina excepta ab Ecclesia non protegantur, non tamen hinc sequatur, reos in illa posse comprehendi, & ex illa extrahi sine licentia Prælati Ecclesiastici, ut patet ex

rationibus iam adductis, ex quibus etiam patet ad confirmationem.

Instabis, facultas, seu licentia peti debet ab illo, à quo negari potest: at iudex Ecclesiasticus in nostro casu talem licentiam (cum ea tribuatur à iure) negare non potest: ergo, &c.

Respondetur, quod licet talem licentiam in dicto casu iudex Ecclesiasticus negare non possit, tamen ab illo peti debeat, ob rationem quam adducit ipse Imperator in cit. leg. pateant, nempe ne generetur confusio & irreuerentia in Ecclesiis à ministris laicis in captura reorum. Et confirmatur à simili, quia Episcopus non potest negare licentiam prædicandi regularibus in suis Ecclesiis, & tamen illam petere debent ab illo, quapropter ex Tridentino Concilio sufficit petita, & non obtenta. Item Prælati Religionis non potest (saltem de iure communi) suis Religiosis negare licentiam transeundi ad Religionem strictiorem; & tamen etiam petere illam debent ab illo; quapropter ex cap. licet, de Regularibus, sufficit similiter petita, & nobis obtenta, & sic de aliis, &c. Ergo non est semper verum, quod dicunt aduersarij, petendam scilicet esse solum licentiam ab illo, qui eam negare potest.

Ex dictis sequitur, cavendum esse à capitulo 75. Alphonsi Regis in Sicilia, quatenus ibi vult, quod delinquentes extrahi possint ex Ecclesia per Iudices, & officiales suos seculares in casibus ibidem recensitis.

Dixi secundo, in casibus clare exceptis, quia in dubiis (si scilicet sumus in dubio, an casus sit exceptus) absque dubio non poterit iudex secularis reum sine expressa licentia Episcopi, seu inconsulto Episcopo, ab Ecclesia extrahere; quia dum non constar, quod is immunitate sit exclusus, immunitate gaudet, cum immunitas concedatur cuicumque delinquenti extra casus exceptos, & consequenter dum probatum non fuerit, quod delinquens casum exceptum commiserit, immunitate privari non poterit. Atque ita ex communi sententia Doctorum Decian. tract. crimin. lib. 6. cap. 26. num. 2. & Farinac. in append. de immunit. cap. ult. n. 370.

DUBITATIO XLI.

Ad quemnam iudicem spectet cognoscere, utrum casus sit exceptus, necne?

SECTIO I.

Dubitationis Resolutio.

SUMMARIVM.

- 1 Ad iudicem Ecclesiasticum spectat absque dubio cognoscere utrum casus sit exceptus, necne, non solum attenta Constitutione Gregoriana, verum etiam iure communi.
- 2 Cause Ecclesiasticæ cognitio, qualis est immunitatis, non potest nisi ad Iudicem Ecclesiasticum spectare.
- 3 Causa immunitatis Ecclesiastica pertinet ad honorem, & reverentiam rei.

Respondetur, quod absque dubio spectet ad iudicem Ecclesiasticum; idque non solum attenta Constitutione Gregorij XIV. (in qua expresse dicitur: Nisi cognitio prius per Episcopum, vel ab eo deputatum, an delinquentes vere crimina excepta commiserint,)

runt, sed etiam attento iure communi. Et probatur, quia causa Ecclesiastica (qualis est causa immunitatis Ecclesiarum) cognitio non potest, nisi ad Iudicem Ecclesiasticum spectare, per textum in cap. Ecclesia sancta Maria, de consuet.

- 3 Confirmatur, quia cum agere de immunitate Ecclesiastica pertineat ad honorem, & reuerentiam Dei, & Ecclesiae, absque dubio cura haec ad Iudicem Ecclesiasticum spectare debet. Confirmatur secundo ex cap. fin. de immunit. Eccles. cap. metuentes, cap. ad Episc. 17. q. 4. cap. ex parte, de verb. significat. ex l. pateant, §. hoc vero, & ex l. praesenti, Cod. de his, qui ad Eccles. confugiunt: ex quibus iuribus etiam civilibus clare colligitur, quod dicebam, & docet Anastas. Germon. de immunit. sacror. lib. 3. cap. 16. num. 21. Gu-tierrez pract. 99. lib. 3. q. 1. num. 5. Azueved. lib. 1. noua compila. tit. 2. leg. 3. n. 20. Farinacius de carcerib. q. 28. num. 76. & in append. de immunit. cap. ult. num. 366. & 367. Rodriguez in 99. Regular. tom. 2. q. 51. art. 3. Peregrinus cap. 3. num. 1. Guazzinus tom. 1. defens. 1. cap. 31. num. 3. Mar. Ital. de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 14. num. 7. & cap. 6. §. 1. num. 4. & seqq. Loterius de Benef. tom. 1. lib. 1. q. 13. num. 96. & seqq. Diana part. 4. tract. 1. resol. 46. Correa in relect. de immunit. Eccles. part. 4. num. 2. Barbosa de iur. Eccles. lib. 2. cap. 3. n. 155. & seqq. & Bonacina disp. 3. q. 7. de immunit. punct. 7. num. 2. vers. 3. contra Vulpellum conf. 130. num. 6. & quosdam alios, ut Petrum Bellugam, & Remigium Gonny, quos refert Anastas. Germon. in loco supra cit. Item contra Pereir. de manu Regia, part. 2. cap. 16. num. 12. Suarez de Paz in prax. tom. 1. part. 5. cap. 3. §. 3. num. 8. Bobadillam in Polit. tom. 1. & lib. 2. cap. 19. num. 40. & Sarpum de iure Asylorum, cap. 6. fol. 62. Vide etiam Martham de iurisdic. part. 2. cap. 1. n. 10. & Fagundez de praeceptis Eccles. part. 2. lib. 4. ap. 4. n. 57.

SECTIO II.

Difficultates in oppositum, earumque solutiones.

SUMMARIUM.

- 1 Nemo in causa propria est index competens.
- 2 Immunitatis causa non est propria Episcopis, sed communis cum Ecclesia.
- 3 Inconueniens non est quod causa immunitatis spectet ad Episcopum, & quod ipse in illa dicat ius, sicut & quod in eadem dicat testimonium.
- 4 Rector, Beneficiarius, vel Religiosus potest testificari in causa sua Ecclesiae.
- 5 Index debet esse medius, ac veluti diremptor inter partes contendentes.
- 6 Limitatur primo in Pralato Ecclesiastico.
- 7 Limitatur secundo in Principe supremo, seu magistratu supremo.
- 8 Princeps supremus à subditis cogi non potest, ut alteri se subiiciat.
- 9 Non praesumitur à supremo Principe tanquam legum, & iustitiae fonte, atque Consiliariis optimis munito, posse quidquam iniustum promanare.
- 10 Limitatur tertio regula supradicta ratione iniuria acceptae causa exercendi officium iudicis, dummodo sit notorium de ipsa, quia tunc potest punire etiam sine alio processu.
- 11 Limitatur quarto, si index à parte requisitus, dubitetur, an cognoscendi potestatem habeat, quia tunc id ipsum ante omnia poterit discernere.
- 12 Præteris est estimare an sua sit iurisdic. tio.

- 13 Regula quod nemo in propria causa index esse debet, intelligenda est in sensu, ne directe quis id faciat in propriam utilitatem sententiam ferendo.
- 14 Index Ordinarius suborto dubio an sit index competens, potest id ipsum cognoscere, & dubio pro affirmatiua resolutio, ad causam principalem determinandam procedere.
- 15 Episcopus non solum potest compellere laicos ad observandas consuetudines Ecclesiae laudabiles, sed etiam potest, exoritur dubio, num consuetudo laudabilis sit, idipsam determinare.
- 16 Episcopus potest examinare vires iuramenti à se praestiti de observandis capitulis in sua electione, quorsusque illud extendere se debeat.
- 17 Index si à parte contendente allegetur suspectus, iustitiam huius allegationis cognoscere non potest, si notorie friuola non est, & supersedere debet in principali.
- 18 Dato quod extractio in casibus exceptis spectet ad Iudicem saecularem, non tamen spectat ad eundem cognitio, an casus sit exceptus.
- 19 Refellitur argumentum Sarpi ex eo, quod si verum esset, index Ecclesiasticus neque posset cognoscere delicta mixti fori.
- 20 Non obstat consuetudo in contrarium, si non sit praescripta legitime ante Constitutionem Gregorianam, quod non creditur.
- 21 Pontifices, & Episcopi sciunt, & tolerant aliquid fieri contra immunitatem, non consentiendo, & approbando, sed dissimulando ad maiora mala vitanda, & incommoda.

O bilicies. Causa immunitatis est causa propria Episcopi: ergo non spectat ad Episcopum. Consequentia probatur, quia nemo in causa propria est index competens.

Respondetur, nego antecedens; quia potius est causa communis, & Ecclesiae; quapropter inconueniens non est, quod spectet illa ad Episcopum, & quod Episcopus in illa dicat ius, sicut & quod in eadem dicat testimonium; quod testimonium rector etiam, aliue beneficiarius, vel Religiosus dicere potest in causa sua Ecclesiae, sicuti notauit Layman lib. 3. tract. 3. cap. 2. num. 5.

Itaque cum dicitur, quod quis in propria causa index competens non sit, seu index esse non possit, ut etiam sumitur ex l. unic. Cod. ne quis in sua causa iudicet, & patet ex eo, quia index debet esse medius, ac veluti diremptor inter partes contendentes, cap. 1. iuncta gloss. causa 4. quasi. 4.

Excipitur primo, quod scilicet Prælatus index esse possit in causa sua Ecclesiae, sicuti modò supra dicebam, & docet gloss. communiter recepta in cap. si erga, verb. primum, 2. q. 6. & Abb. in cap. ad audientiam, de appellat. num. 8.

Excipitur secundo, si sit in ordine ad subditos suos Princeps, seu Index supremus, qui nisi aliud constitutionibus Regni receptum sit, cum Consiliariis suis cognoscere, & definire litem potest, sicuti colligitur ex l. vn. Cod. si quis Imperatori maledixerit, & l. proxime, ff. de his, qui in testamento delentur. Et ratio est; tum propter plenitudinem potestatis, secundum quam à subdito cogi non potest, ut alteri se subiiciat; tum quia non praesumitur à supremo Principe, tanquam legum, ac iustitiae fonte, atque Consiliariis optimis munito, posse quidquam iniustum promanare.

Excipitur tertio, si notorium sit, quod index ratione publici officij iniuriam ab aliquo passus fuerit; quia tunc potest sine alio iuris processu in continenti illum punire, ad hoc, ut iurisdic. tio sua, & potestas publica